



Viðtalsþættir vegna mats á hæfi

Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands (Fjármálaeftirlitið) metur hæfi stjórnarmanna og framkvæmdastjóra rekstrarfélaga verðbréfasjóða í samræmi við ákvæði laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki og 128/2011, um verðbréfasjóði, fjárfestingarsjóði og fagfjárfestasjóði. Viðmiðunarreglur EBA-ESMA/GL/2017/12, um mat á hæfi stjórnarmanna, framkvæmdastjóra og lykilsstarfsmanna, útlista nánar kröfu um þekkingu, hæfni og reynslu sem aðilar eiga að búa yfir. Í viðmiðunarreglum EBA/GL/2017/11, um stjórnarhætti, er nánar kveðið á um hlutverk, ábyrgð og skyldur stjórnarmanna og framkvæmdastjóra í starfsemi fjármálafyrirtækis. Stjórn ber sameiginlega ábyrgð á starfsemi fjármálafyrirtækis. Það er hins vegar mikilvægt að stjórnarmenn séu sjálfstæðir í hugsun og hafi hæfni til að meta, gagnrýna og hafa eftirlit með ákvarðanatöku í daglegri starfsemi fjármálafyrirtækis.

Í viðtali kannar Fjármálaeftirlitið þekkingu, skilning og viðhorf stjórnarmanna varðandi helstu efni sem tengjast hlutverki þeirra og ábyrgð og byggir mat sitt m.a. á upplýsingum sem þar koma fram.

Til glöggvunar á umfangi viðtals þá eru hér að neðan talin upp þau efnisatriði sem koma til með að mynda ramma viðtalsins, þó ekki sé um tæmandi viðtalsþætti að ræða. Neðst í skjali þessu má svo finna viðauka með leslista og ítarefni sem unnt er að styðjast við, við undirbúning viðtalsins.

I. Dæmi um viðtalsþætti vegna mats á hæfi stjórnarmanna í rekstrarfélögum verðbréfasjóða

1. Fjármálamarkaður

- Helstu réttarheimildir sem gilda um starfsemi rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Sérstaða rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Þekking á starfsemi þess félags sem viðtal snýr að
- Eigna- og áhættustýring
- Helstu áhættur í starfsemi rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Áhrif alþjóðareglna og alþjóðlegs samstarfs á starfsemi rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Hlutverk, ábyrgð og starfsemi Fjármálaeftirlitsins

2. Stjórn, stjórnarhættir og ábyrgð stjórnar

- Stjórnskipulag rekstrarfélags verðbréfasjóða
- Hæfisskilyrði stjórnarmanna rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Hlutverk og ábyrgð stjórnarmanns
- Helstu verkefni og skyldur stjórnar rekstrarfélags verðbréfasjóða
- Starfsreglur stjórnar
- Helstu stefnur í starfsemi rekstrarfélags verðbréfasjóða

3. Innra eftirliti

- Innra eftirlit rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Hlutverk stjórnar í fyrirtækja- og áhættumenningu
- Þrjár varnarlínur innra eftirlits
- Hlutverk og ábyrgð innri endurskoðunar
- Hlutverk stjórnar í áhættustýringu
- Hlutverk og ábyrgð starfssviðs áhættustýringar
- Hlutverk regluvörslu

4. Reikningsskil og endurskoðun

- Rammi fyrir gerð og framsetningu reikningsskila
- Lög og reglur sem tengjast ársreikningum rekstrarfélaga verðbréfasjóða og sjóðum í rekstri þeirra
- Helstu alþjóðlegir reikningsskilaáætlar sem tengjast reikningsskilum rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Helstu aðferðir við mat eigna og helstu álitamál sem geta komið upp
- Ábyrgð og eftirlit með reikningsskilum og endurskoðun
- Hlutverk ytri endurskoðanda

5. Sjálfstæði, dómgreind og viðhorf

- Sjálfstæði stjórnarmanna
- Óhæði
- Sjálfstæði í hugsun
- Ákvörðunartaka
- Háttsemi og heilindi
- Hagsmunaárekstrar
- Hagsmunatengsl og vanhæfi
- Hæfni til að gegna starfi stjórnarmanns
- Samfélagsleg ábyrgð og umboðsskylda

Dæmi um viðtalsþætti vegna mats á hæfi framkvæmdastjóra í rekstrarfélögum verðbréfasjóða

1. Fjármálamarkaður

- Helstu réttarheimildir sem gilda um starfsemi rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Sérstaða rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Þekking á starfsemi þess félags sem viðtal snýr að
- Eigna- og áhættustýring
- Helstu áhættur í starfsemi rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Áhrif alþjóðareglna og alþjóðlegs samstarfs á starfsemi rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Hlutverk, ábyrgð og starfsemi Fjármálaeftirlitsins

2. Stjórn, stjórnarhættir og ábyrgð stjórnar

- Stjórnskipulag rekstrarfélags verðbréfasjóða
- Hæfisskilyrði stjórnarmanna og framkvæmdastjóra rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Hlutverk og ábyrgð stjórnarmanna
- Hlutverk og ábyrgð framkvæmdastjóra
- Helstu verkefni og skyldur framkvæmdastjóra
- Helstu stefnur í starfsemi rekstrarfélags verðbréfasjóða
- Sjálfstæði í störfum

3. Innra eftirliti

- Innra eftirlit rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Hlutverk framkvæmdastjóra í fyrirtækja- og áhættumenningu
- Þrjár varnarlínur innra eftirlits
- Hlutverk og ábyrgð innri endurskoðunar
- Hlutverk framkvæmdastjóra í áhættustýringu
- Hlutverk og ábyrgð starfssviðs áhættustýringar
- Hlutverk regluvörslu

4. Reikningsskil og endurskoðun

- Rammi fyrir gerð og framsetningu reikningsskila
- Lög og reglur sem tengjast ársreikningum rekstrarfélaga verðbréfasjóða og sjóða í rekstri þeirra
- Helstu alþjóðlegir reikningsskilastaðlar sem tengjast reikningsskilum rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Helstu aðferðir við mat eigna og helstu álitamál sem geta komið upp
- Ábyrgð og eftirlit með reikningsskilum og endurskoðun
- Hlutverk ytri endurskoðanda

5. Sjálfstæði, dómgreind og viðhorf

- Háttsemi og heilindi
- Hagsmunaárekstrar
- Hagsmunatengsl og vanhæfi
- Hæfni til að gegna starfi framkvæmdastjóra
- Samfélagsleg ábyrgð

VIÐAUKI I

Leslisti

- Lög nr. 2/1995, um hlutafélög
- Lög nr. 87/1998, um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi
- Lög nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki
 - Reglur nr. 532/2003, um endurskoðun fjármálafyrirtækja
 - Reglur nr. 388/2016, um kaupaukakerfi samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki
 - Reglur nr. 150/2017, um framkvæmd hæfismats framkvæmdastjóra og stjórnarmanna fjármálafyrirtækja
 - Reglur nr. 1001/2018, um eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti fjármálafyrirtækja, greiðslustofnana og rafeyrisfyrirtækja
- Lög nr. 3/2006, um ársreikninga
 - Viðeigandi alþjóðlegir reikningsskilastaðlar
- Lög nr. 108/2007, um verðbréfavíðskipti
 - Reglugerð nr. 630/2005, um innherjaupplýsingar og markaðssvik
 - Reglugerð nr. 995/2007, um fjárfestavernd og víðskipti fjármálafyrirtækja
 - Reglur nr. 1050/2012, um meðferð innherjaupplýsinga og víðskipti innherja
- Lög nr. 128/2011, um verðbréfasjóði, fjárfestingarsjóði og fagfjárfestastjóði
 - Reglugerð um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar nr. 583/2010 um framkvæmd tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2009/65/EB að því er varðar lykilupplýsingar fyrir fjárfesta og skilyrði sem skulu uppfyllt þegar lykilupplýsingar fyrir fjárfesta eða lýsingin er lögð fram á varanlegum miðli öðrum en pappír eða vefsetri
 - Reglugerð nr. 1166/2013, um fjárfestingarheimildir verðbréfasjóða, innlausn, markaðssetningu erlendra sjóða og upplýsingagjöf
 - Reglugerð nr. 471/2014, um skipulagskröfur rekstrarfélaga verðbréfasjóða (þ.m.t. um hagsmunarárekstra, víðskiptahætti, áhættustýringu og inntak samkomulags milli vörslufyrirtækis og rekstrarfélags)
 - Reglur nr. 97/2004, um reikningsskil rekstrarfélaga verðbréfasjóða
 - Reglur nr. 1060/2015, um ársreikninga verðbréfasjóða og fjárfestingarsjóða
- Lög nr. 140/2018, um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 745/2019, um áreiðanleikakönnun vegna aðgerða gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka
- EES viðmiðunarreglur EBA/GL/2017/11, um innri stjórnarhætti fjármálafyrirtækja
- EES viðmiðunarreglur EBA/ESMA/GL/2017/12, um mat á hæfi stjórnar, framkvæmdastjóra og lykilstarfsmanna fjármálafyrirtækja
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 1/2010, um efni reglna skv. 2. mgr. 54. gr. laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 3/2015, um lykilupplýsingar verðbréfa- og fjárfestingarsjóða

Ítarefni

- Stjórnsýslulög nr. 37/1993
- Lög nr. 87/1998, um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi
 - Reglugerð nr. 562/2001, um samráðsnefnd eftirlitsskyldra aðila
 - Reglugerð nr. 397/2010, um beitingu dagsekta og févítis í opinberu eftirliti með fjármálastarfsemi
- Lög nr. 98/1999, um innstæðutryggingar og tryggingakerfi fyrir fjárfesta
 - Reglugerð nr. 120/2000, um innstæðutryggingar og tryggingakerfi fyrir fjárfesta
- Lög nr. 99/1999, um greiðslu kostnaðar við opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi
 - Gjaldskrá Seðlabanka Íslands vegna sértækra aðgerða Fjármálaeftirlitsins nr. 321/2020
- Lög nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki
 - Reglugerð nr. 233/2017, um varfærniskröfur vegna starfsemi fjármálafyrirtækja
 - Reglur nr. 247/2017, um fyrirgreiðslur fjármálafyrirtækis til venslaðra aðila
 - Reglur nr. 505/2017, um tæknilega staðla vegna gagnaskila fjármálafyrirtækja
 - Reglur nr. 506/2017, um tæknilega staðla varðandi upplýsingaskyldu fjármálafyrirtækja
 - Reglur nr. 507/2017, um tæknilega staðla vegna eiginfjárgrunns
 - Reglur nr. 508/2017, um tæknilega staðla vegna útlánaáhættu
- Lög nr. 33/2005, um fjarsölu á fjármálaþjónustu
- Lög nr. 108/2007, um verðbréfavíðskipti
 - Reglugerð 707/2008, um upplýsingagjöf og tilkynningarskyldu skv. lögum nr. 108/2007, um verðbréfavíðskipti
- Lög nr. 128/2011, um verðbréfasjóði, fjárfestingarsjóði og fagfjárfestassjóði
 - Reglugerð nr. 925/2009, um heimildir rekstrarfélaga verðbréfasjóða með staðfestu í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins til að stunda starfsemi hér á landi
 - Reglugerð nr. 984/2013, um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar nr. 584/2010 um framkvæmd tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2009/65/EB að því er varðar snið og inntak staðlaðrar tilkynningar og staðfestingar á verðbréfasjóði, notkun rafrænna samskipta milli lögbærra yfirvalda vegna tilkynninga og verklagsreglur vegna sannprófunar á staðnum og rannsókna sem og upplýsingaskipti milli lögbærra yfirvalda
 - Reglugerð nr. 472/2014, um samruna sjóða, skipan höfuðsjóða og fylgisjóða og tilkynningaraðferð
 - Reglur nr. 326/2019, um heimild Fjármálaeftirlitsins til að ljúka máli með sátt
- Lög nr. 24/2017, um evrópskt eftirlitskerfi á fjármálamarkaði
- Lög nr. 55/2017, um skortsölu og skuldatryggingar
- Lög nr. 140/2018, um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 811/2008, um einstaklinga í áhættuhópi vegna stjórnmalalegra tengsla með tilliti til aðgerða gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 175/2016, um meðhöndlun tilkynningar um ætlað peningabætti eða fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 70/2019, um upplýsingar sem fylgja skulu við millifærslu fjármuna vegna aðgerða gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 545/2019, um áhættumat vegna peningabættis og fjármögnunar hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 105/2020, um áhættusöm þriðju lönd vegna aðgerða gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka
- Lög nr. 64/2019, um frystingu fjármuna og skráningu aðila á lista yfir þvingunaraðgerðir í tengslum við fjármögnun hryðjuverka og útbreiðslu gereyðingarvopna
- Lög nr. 94/2019, um endurskoðendur og endurskoðun
- EES viðmiðunarreglur CESR/07-044b um fjárfestingarheimildir verðbréfasjóða
- EES viðmiðunarreglur CESR/07-434 um fjárfestingarheimildir verðbréfasjóða – notkun á vogunarsjóðavísitölum sem hlutabréfa- eða skuldabréfavísitölur
- EES viðmiðunarreglur CESR/09/178, um áhættustýringu verðbréfasjóða
- EES viðmiðunarreglur CESR/10-049 um sameiginlega skilgreiningu á evrópskum peningamarkaðssjóðum
- EES viðmiðunarreglur CESR/10-673 um útreikning á áhættumælikvarða í lykilupplýsingum
- EES viðmiðunarreglur CESR/10-674 um útreikninga á viðvarandi gjöldum í lykilupplýsingum
- EES viðmiðunarreglur CESR/10-788 um mælingar á áhættu og útreikning á heildaráhættu verðbréfasjóða
- EES viðmiðunarreglur CESR/10-1318 um val og uppsetningu á árangri í lykilupplýsingum
- EES viðmiðunarreglur CESR/10-1319 um tilfærslu frá útdrætti úr útboðslýsingum yfir í lykilupplýsingar

FJÁRMÁLAEFTIRLIT

- EES viðmiðunarreglur CESR/10-1320 um orðalag og uppsetningu lykilupplýsinga
- EES viðmiðunarreglur CESR/10-1321 um sniðmát fyrir lykilupplýsingar
- EES viðmiðunarreglur EBA/GL/2015/18, um eftirlit með vörupróun og vörustjórnun er varða smásölu á fjármálamarkaði
- EES viðmiðunarreglur JC/GL/2016/01, um virka eignarhluti á fjármálamarkaði
- EES viðmiðunarreglur EBA/REC/2017/03, varðandi útvistun til þjónustuveitenda vegna skýjalausna
- EES viðmiðunarreglur EBA/GL/2017/05, varðandi áhættu vegna upplýsinga- og samskiptatækni
- EES viðmiðunarreglur EBA/GL/2017/15, um hópa tengdra viðskiptamanna
- EES viðmiðunarreglur JC/2017/37, um einfaldaða og aukna áreiðanleikakönnun og þætti sem lána- og fjármálastofnanir skulu líta til við mat á hættu á peningapvætti og fjármögnun hryðjuverka í tengslum við einstaka viðskiptasambönd og einstök viðskipti
- EES viðmiðunarreglur EBA/GL/2019/02, um fyrirkomulag útvistunar
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 3/2008, um störf endurskoðunardeildar fjármálafyrirtækja
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 5/2003, um aðskilnað reksturs og vörslu og óhæði rekstrarfélaga verðbréfasjóða samkvæmt 15. gr. laga nr. 30/2003, um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 2/2006, um afleiðunotkun verðbréfasjóða
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 2/2010 um bestu framkvæmd við lausafjárstýringu fjármálafyrirtækja
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 3/2010 um hæfi lykilstarfsmanna
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 2/2011, um undanþágu frá starfrækslu innri endurskoðunardeildar hjá fjármálafyrirtækjum
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 5/2011, um stöðu og verksvið regluvörslu fjármálafyrirtækja
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 2/2012 um framkvæmd reglna nr. 1050/2012, um meðferð innherjaupplýsinga og viðskipti innherja
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 4/2014 um aðskilnað starfssviða
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 5/2014, um aðgerðir gegn peningapvætti og fjármögnun hryðjuverka
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 6/2014, um útvistun hjá eftirlitsskyldum aðilum
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 4/2015, um samskipti Fjármálaeftirlitsins og ytri endurskoðenda eftirlitsskyldra aðila sem jafnframt eru einingar tengdar almannahagsmunum
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 1/2019, vegna áhættu við rekstur upplýsingakerfa eftirlitsskyldra aðila
- Spurt og svarað/túlkunar á heimasíðu Fjármálaeftirlitsins
- Siðfræði og samfélagsábyrgð eftir Øyvind Kvalnes

Uppfært 5. maí 2020